

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE

Péntek

217. szám.

Pest, november 24, 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Pest nov. 24.

A mai nap is lefizette újságbeli adóját.

Az a beszéd járja, hogy Legedics general Galiczia felől Dukla alatt, mint egy 20,000 táborral határainkon betört volna. A husz ezer között a rendes katonaságot két bataillonnal nem mondják erősbnek, a többi olly undok piszkos rongyos éhes tömeg, hogy azt szemlélni irtózat.

A térképre tekintve e tömeg Eperjes és Kassa felé akarná utját venni. Zemplén megye, Irányi Dániel biztos felszólítása következtében azonnal 1200 embert rendelt az ellenség előnyomulásának megállítására.

Simonich egy hónappal ezelőtt már minden nélkülözhető katonaságot ki vett Galicziából, mi-ből következtethetni, hogy Legedics serge miatt, csak hogy rögtön utját álljuk, legkevesbé sem érdemes aggódnunk.

Azokban szemünk előtt legyen a tapasztalt vezérek mondása. Hogy az, ki az ellenség erejét megveti, az meg van verve. Inkább túlbecsüljük azt, mint Jellacsics táborát, s akkor biztos a győzelem.

Es most helyen levő dolog volna újra egy pár párszáz kikerekíteni, mind gyalázatos és alávaló eszközökkel él ellenünkben a dynastia, ha ugyan azt szükség volna még valakire rá diszpóznai.

Csak egy furcsaságra figyelmeztetjük az olvasót, mellyen lehetetlen nem halálra nevetni.

A dynastia azt akarja a világgal elhitetni, hogy Magyarország egészen, azután a magyar értelmiség, azon szép és derék elem, melly a megyékben volt képviselve, a birtokos nemesség, a derék és vagyonos városi polgárok, s általában az egész értelmes magyar nép, ez mind egy csekély párttól halálisan el van ámitva, félre van vezetve, hogy ezen pártnak merészsége zsarnokság alatt tartja az egész nemzetet, s az alkotmányos szabadságot leigázza. Ellenben pedig a sok ics vics Jellacsics, Jurics, Theodorovics, Philipovics, Legedics, Simonics, ezek a szabadság apostolai, s hogy ezen tudatlan vagy gazlelkű osztrák zsoldosok legyvert viselő népei a fanatizált rász, a harcolni erőszakolt horvát, a mi-vetetlen s babonás lelkű oláh, s végre a férgyekkel ellepített galicziai koldus sereg, ezek azon dicső elem, mellyre támaszkodva, a habsburgi ház régi fényére akar visszamelkedni.

Van é valaki, ki a két táborot tekintve, ne látná napfény világosságban, hogy itt a civilizatio, s a barbarismus között folyik a harcz.

Jaj azon dynastiának, melly már csak a lazaronik rablás vágyában találhat pártoló elemet.

Az illyen eszközök azok fejére kerülnek, kik azt felfogják, és saját céljaikra felhasználják.

E berohanással hazánknak ismét új ellensége támadt. Ugy volt ez ránk kimérve, a sors egy talpalatnyi szabad földet sem akar nekünk a vér árán kívül ajándékozni.

Isten egy akarta, hogy háromszázados rabigánktól olly dicsőségesen keljünk fel, mellynek párja a világ történetében ne legyen, a vak butaság tömegben önzölnek ellenünk. De az illyen ot-

romba felfelé ellenében a mi népünk hasonlitan feladással bir. Nemzetörségünk tüze elől többször megszabadt, de a felkorbácsolt idegen fajú söpredék hat annyi erővel sem fog ki rajtunk, kik hazánkért és szabadságunkért harczolunk.

Legedics generált szép álmak ringathatják, ha országunk beljébe szándékozik behatolni.

Mellyik ellenség az, melly eddig előttünk nem futással menthető meg csak életét.

Elfutott Jellachich, elfutott Simonics, Berger, Rukavina, s Biga a szenttamási parancsnok csak a falak közé zárkozva mernék mutatkozni.

Szép idők közelednek felénk, Európa romlatlan nemzete!

A maroknyi magyarság 1848-ban újra foglalja el e szép hazát, melly mindennel bir, mi egy nemzetet boldogíthasson, s mellyet csak illy nép, mint a magyar, érdemel meg igazán.

A vész minden oldalról tódul, de legalább egy füst alatt menekülünk meg mindentől.

Az ellenség minden erejét a legutolsóig kimeríti, a kétfélt sással illusztrált proclamatioiktól kezdve, a pálinkával becsalt galicziai koldus-sereg fellélesztéséig, — használjuk fel mi is minden erőnket, egyszerre, hirtelen és rögtön.

Áldozzuk fel ezen évet egy rettenetes harczra. Első a haza. A haza mindenek felett.

A legvéreseb harczok után szoktak a hazák hihetlen gyorsasággal újra felvirágozni. Egy nagy szerű rázkódtatás ezer új magot hint el a kopár téerekre, mellyből századokra terjedő boldog évek nőnek ki magukat.

Szomorubb s vészesb napokat is élt e nemzet, s mégis itt vagyunk e földön új erővel.

A jelen év harczai lesznek azon napok, mellyekre e nemzet véges végiglen emlékezni fog. E korból maradandnak fel a késő századokra behangzó historiai nevek. Tartsa szerencsésjének e nemzedék, hogy 1848-ban élt.

Nekünk jutott a szerencse, hogy unokáink porainkat is áldják. E kor lesz az, mellyet a jövő idősorok költői dicsőíteni fognak. Ki az, ki a jelen év nagyszertá dramájában nem ohajt szerepet vinni.

Pest, november 24.

Az új kormányalakítás valószínűleg ismét el van halasztva. Ha azok, kik a dolgok élén állanak, így hiszik legjobbnak, mi meg vagyunk nyugodva.

Mindamellett mi mint afféle constitutionális módra viczkázó lények, nagyon nyitunkra való dolgoknak tartanók, ha a kormányi rendeléseket személyes felelősség mellett látnók kiadatni.

Például, ki kell most, a többi között okulnunk azért, hogy Vai Miklós ez időpontig azon nevezetes ponton meghagyatott.

Ki a honvédi bizottmányban belügyek kezelője? —

A honvédi bizottmány collegialis testület, valóságos új modoru consilium. Ha baj van, érte senki sem felelős, a siker koszoruján pedig a tagok csak nem összevesznek.

Mi nem akarjuk, hogy nagy kiáltva alakuljon meg az új kormány, hanem osztozzanak meg az illetők a teendőik külön szakain.

Érdekesnek tartjuk, olvasóinknak egy americában már 8 év óta megtelepedett barátságának, ide Pestre közelebről megérkezett levelét megösmertetni; annyival inkább, mert édes hazánk szabadságharczának nagyszerűségéhez ez is egy adatot nyújt, mint a magyar hazaszeretetének egy különös bizonyossága.

* * *

Haraszthy State Conty, jun. 15.

Kedves bátyám!

Ámbár bácsmegeyi ösmerőseimről levelet nem is kaptam, de részint újságlapokból, részint pedig magánértésítések után tudósították azon bámulatos változásokról, mellyek Magyarországnak műben vagynak.

E változás sokakra nézve váratlanul jöhetett, de előtte nem csak tudva, sőt bizonyos volt, minnelőtte Magyarországból végkép elköltöztem volna, s ez iránti nézetemet már atyámmal közöltem egy levelemben s megjövendöltem mindent; s ha most valaki azt gondolja, hogy azon cessiók és rögtön változások mindent jó és csendes állapotba helyeztettek, s hogy mármár most miegyéb sinosen hátra, csak használni és örülni az olly könnyen nyert szabadságnak — az felelte hibázik, mert még csak ezután fog az vérpatakban folyani, mert néhel az eddig nem birt és álmódott privilegiumok, ahhoz nem szokott emberek által mértéken felül fognak használni; mint az embernél, ki boritalhoz nincs szokva, annak először ivásakor édessége miatt jobbat használva, egészen tehetetlennek lesz, de méltán félhetni még attól is, hogy a hatalomba jött nép része, melly Magyarország alapítása óta mindig nyomva volt, nem különös szeretettel hordoz szívében azon rész iránt, melly bilincs alatt tartá, s — meg kell vallani — vasvesszővel kormányozta; következőleg e két rész közti irigység megmarad s nem fogok hibázni, ha állítani merészem, hogy mennyire előbb egy rész letartá a másikat, most a letartott rész — nagyobb mennyiség miatt — könnyen levoksolhatja a másik részt.

Mind ezen s több hasonló ideák tűnnek fel előttem s hajdani kedves honom békén s boldogságán vérző szívvel kétkedek, s nem kevés félelemmel vevém időről időre Magnetik Telegraphia újságot New-Yorkból, melly majd 20 mfnyire van Haraszthytól s mégis az Európából New-Yorkba érkező gőzossal megjött europai híreket egy óra elforgása alatt már tudjuk.

Minden telegraphi hírt — mint mondám — félelemmel veszek, mert Magyarország csendét, polgárháború iszonya által felzavarva hallani félek, mert ámbár barátaim elfelejteni látszanak a hajdan értők s velők érző, de most messze, más világrészen lakó barátjokat: de ezen szív még nem szűnt meg érezni az elmaradott személyekkel

távol Magyarhonban, s jólétük, szerencséjük vagy szerencsétlenségük melegen s hathatósan érdeklí éretük vér szivemet; s a féltélem, féltá-
lom nem ok nélkül való, mint a napokban tele-
graph által tudósítatánk, hogy Kikindán kiűtött a
lázadás, egy assessort megöltek stb. stb., ugy
nem különbben újvidéken a magyar színeket vagy
zászlót szétrombolták stb., ez mind a rácszág ál-
tal törtéve. És átalellenében Pétervárnak, hogy
történhet ez, ha hogy a várbeli katonaságnak
egyét nem értésével? hiszen 3 óra leforgása alatt
egész Újvidéket hamudombbá változtathatnak, a
nélkül, hogy csak egy katona orrát vesztené el.

Mind ezen hír jobban megerősít azon félté-
memben, hogy Bács és a déli Magyarország lesz
ismét, mint hajdan a török által, jelenleg egy
még cseppet sem kegyesebb rácz által, a harcz
mezeje. Ha ezen féltélem létesülni talál, szegény
hajdani hazám szomorú napokat látand.

Mindig áldám azon perczet, melly szabadság
szán vágyó szivemben azon gondolatot gerjeszté,
a szabad státúsokat lakomnak választani, e hatal-
más országot, mellyben a szabadság menti az ül-
dözöttet, ápelja a bevándorlott szegényt, kényel-
mezi a gazdagot, örömmel jutalmazza az iparko-
dót, karjába fogadja a talentumot, nem gátolja,
de segíti a tervezőt, gazdagítja az új mű feltalá-
lót, egy szóval, csendes, békés, és zavartalan ha-
zát és menhelyet ad mindenkinek, s mindenki
egyestül erővel segíti az egész művet minden
frigyesség nélkül előre, mert mindenkinek hason
jussa, joga és haszna van, az egész egy compa-
nia, egyforma capitálissa van benna minden sze-
mélynék, következésképp egyformán nyer vagy
veszt. Mind ezekért jobban és jobban szeretem új
választott hazámat, de mind e mellett s an-
nak dacára is, hogy hajdani hazám mostoha
anyám volt, szent kötelességemnek tartom azon
örömig szabadságát s függetlenségét vé-
delmezni vérem és életemmel, melly ápolá zsa-
ge koromat, tanja volt fejlődő érzeimnek, s
nagyért, szépért és nemességért lelkesülő ifjúságo-
nak, s végre, melly reám örökösité, s minden
kebelt büszkeséggel eköltő magyar nevet,
melly név minden véle bírót nemes tette siettet,
és csak elfajult tevé vagy tesz kivétel, azért ked-
ves bátyám, ha hajdani honom zsendülésben lenne,
vagy tess, legyen olyan kegyes, és ajánlja szolgál-
támat s személyemet az ország törvényes kör-
mányaának, és egy uttal vitalam több americanus
tisztéknek szolgálatját, kik jelenleg ezredemben
vannak, s mindenkor készek vélem segíteni, s az
általok egy igen tisztelt Magyarhon szabadsága-
ért és függetlenségeért vívni. Ezen nemes aján-
latot az americanusok részéről, reménylen, hogy
honfiai nem fogják balra magyarzni, s haszon-
keresés vagy egyébnek nevezni, mert ezen férfiak
mind gazdagok, és jólétben hevernek; hanem a
szabad americanusok vérében fekszik, lánczok
alatt fekvő népek segítségére sietni, ha hogy aján-
latuk elfogadtatik; minthogy jól tudják a historiá-
ból, mily jól esett nekik az idegenek segítsége,
midőn szabadságokért viadódtak, s Kotiushko,
Lafayette, Baron Kalb stb. mind élénk és hálada-
tos emlékek foglalják el szíveket.

Magyarországnak liberalis előmenete, s utó-
só nagy bátor s nemes lépte, e vitágrészen min-
den elmét örömmel s jó kívánattal tölt el, számos

gratuláló leveleket nyomat egykori országom elő-
menetelen, s mondhatom, szivem büszkén volt
keblemben e közrészvételen hajdani hazám szze-
mélyem, mint ennek fia iránt, s ezen természetes
örömet csaknem bánat homályítja, hogy én nem
vehetek részt e nagy és nemis reformokban, ha
mindjárt szivem utolsó vércseppében került vol-
na is.

A mennyire tudósíthatatam magamat, a jelenlegi
constitutio némelly pontjai szerint kettőt felette
hibésnek tartok, csekély belátásem- s nyelvez esz-
tendoi praxisommal fogva a szabad statusban. Az
első a voksolási szabadság. Ha nem hibázok min-
den személy, ki 200 ft. vagyonnal bír, vagy 40 ft.
házbért fizet voksolási joggal bír. Már ez hibás,
mert nem ritkán fog történni, hogy nevelt, tanult
férfiak, kik gazdagok voltak, ön hibájukon kívül a
szerencsétlenségnek senkit sem kímélő lábai alá
esnek, s mindenöktől megfosztva, a részvétlen
világba taszítatnak. Már most nem elég, hogy
minden vagyonuk elveszett, hanem szent és fi-
zelhetetlen voksi jogoktól is megfosztatnak, sőt
még hivatalt sem viselhetnek, mert természetes,
hogy az olyan, ki még voksolási qualifica ióval
sem bír, hivatalra még kevésbé választható. De
menjünk tovább. Hány tanult s nevelt férfiú va-
gyon, kinek nincs, nem volt, s nem is lesz soha
200 ft. vagyona? és az ilyen aztán soha sem
tehet semmit, soha sem lehet szolgálatával hasz-
nára országának és soha sem választhatja meg a
tisztviselőt, ki felette itél s kitől nem kevesebb függ
minden országban a közjónak fentartása. Mi hát
célja ezen törvénynek? mit akartak vele elérni?
azt tán, hogy a tudatlan embert a választásból ki-
zárják supponalva, hogy kinek vagyona nincs, az
ítélő tehetséggel sem bír? De ez nem áll, mert
— mint fentebb mondtam — a tapasztalás szól
ellene. — De ha mind nem volna is, lehetet-
len, hogy ezen különböző választási jog jól
operáljon, mert a bírót mindannyiszor részre haj-
lóná teszi, valahányszor két olyan személy közt
kellene itéletet hoznia, kiknek egyike választó s
így az ő elválasztására is befolyhat, a másik pedig
voksi joggal nem bír s így neki mitsem árthat. És
pedig rossz vért csinál a nép voksi joggal nem bi-
ró nagyobb részében. Aztán a valódi democrata
doctrina szerint minden ember azon elvehetetlen
joggal született, közkormányzási jog által ön ja-
vát előmozdítani, s ha mindjárt 10. 100. vagy bár
mennyi ember összejevén declarálja, hogy ezen s
ezen embereknek ne legyen jussok önmön magu-
kat kormányozni vagy tisztéket választani, ezen
határozat nem lesz igazságos, mert joguk rá nem
volt. Azért legigazságosabb és legkevésbé vesze-
delmes, ha mindenkinek voksi szabadsága van.

A másik, mire észrevételelem van, a titkos
szavazás útján kimaradott tiszték pensionálása.
Ezen clausula olyan temérdek pensios tisztéket fog
vetni a nép nyakára, mint azt senki sem képzel-
heti; már pedig miért fizessen a nép olyan embe-
reket, kik nem dolgoznak, s miért tartson egész
sereg henyélt? s mi fogja a tisztet unszolni, be-
csületesnek maradni?

De levelem már hosszú és untatni fogja. Azért
még egyszer kérem, hogyha szükségük van né-
hány bátor szívű férfura, ajánlja szolgálatunkat
a kormányának. — Maradok stb.

Haraszthy Ágoston.

Jai. S. Madison főváros.

Látai fogja e soraimból, hogy levelem kez-
dése óta vége kint hosszas idő mult. Most itt vég-
zem be a fővárosban, melly Haraszthytól csak 4
magyar mérföldnyire van. Jelenleg országgyűlé-
sünk van s két senatort választánk Wasinghtonba,
minthogy minden status kettőt küld a centralis
kormányhoz 6 évre. Sok a dolgom, mert itt a kö-
vetnek nincsen irnoka, mint Magyarországon,
mindent magának kell írni, az pedig nem kevés.
Bátyám bámulni fog, hogy régi határozatomtól
elállva, hivatalt vállalék. De ez nem hivatal, csak
temporalis választó jog és illyes küldetést felvállalok,
mert olyan posztjoba tesz, melly által a köztársaság
javát elősegíthetem, minthogy feje lehetek eré-
nyes és érdemes férfiak megválasztásában. Én
mint Magyarországon ugy itt sem vállalok hivatalt,
kivéven katonait, mellyet — mint mult levelem-
ben írák — a militári generalis címet és hiva-
talat resignálom s felvállalom a gubernator, s egy-
szermind generalissimus adjutanságot ezredesi
címmel s az első főgeneralisi ezred kormányát
azon okból, minthogy reménylöttem, hogy Mexi-
kóba küldetünk, hol legalább egy magyar tehes-
ség hazája nevének viselésére érdemeket.

H. A.

Erdekesnek és korszerűnek hisszük itt
közleni Napoleon híres proclamatióját a
magyarokhoz, melly ugy is olyan kevésbé
ismertes a nagy közönség előtt.

Császári szállásom Schönbrunban, maj. 15. 1809.

Magyarok!

Az ausztriai császár megszegvén a békekés-
séget, mellyet velem kötött, és nem gondolván azon
nagytekvéséggel, mellyel már három ízben, név-
szerint pedig az 1805. esztendőbeli háboru végé-
vel iránta mutattam, megtámadta hadi népemet.
Visszavertem én az igazságtalan megtámadót, az
isten, ki a győzedelmeket adja és a háládatlanok-
kat és hátszorgókat megbünteti, szerencséséssé
tette fegyveremet, elfoglaltam Ausztria főváro-
sát, és már a ti határaitokban állok diadalmas se-
regeimmel. Az ausztriai császár, nem pedig a
magyar király, üzent nékem hadat, hazai consti-
tutio szerint nem is cselekedhetne volna ő eni a
ti megegyezések nélkül, országotoknak mindég
csak a haza ótatmára intézett systemája és azok
a rendelkezések, a mellyeket ehhez képest az utóbb
országgyűlésen tettek, nyilván kimutatják, hogy
ti a békekéségnek fentartását kívántátok.

Magyarok! eljött az a szempillantás, mellyben
visszanyerhetitek régi függetlenségetek; fogad-
játok el a békekéséget, mellyet ajánlok. Maradjon
fel egész épségben országotok, és szabadságotok,
maradjon fel hazátoknak constitutiója, akár azon
állapokban a mint eddig vala, akár pedig azon
változásokkal, a mellyeket abban ti magatok teljes
tetszések és kényetek szerint, az időnek kör-
nyülállásaihoz képest jóknak, és saját polgárai-
toknak hasznára nézve talán szükségeseknek itél-
ni fogtok. Semmit sem kívánok én tőletek, egye-

dül csak azt akarom tudni, hogy szabad és valóssággal független nemzet legyetek.

Az Austriával való egyesület volt a ti szerencsétlenségtek főbb oka. Austriáért folyt a ti véretek messze országokban, és legbecsesebb javaitek szüntelenül annak örökös tartományai miatt voltak feláldozva, a ti országok tette az austria Birodalomnak legszebb részét, és mégis úgy nézték hazátokat, mint valamely meghódított tartományt, olyan indulatok és mellék tekintetek által igazgattatván mind eddig, mellyek ti reátok nézve idegen természetűek voltak. Vagynak még ti néktek nemzeti erkölcsseitek, vagyon nemzeti nyelveitek és dicső eredeteteknek régiségével méltán dicsekedhettek. Szereztétek most vissza nemzeti lelketeket, legyetek újra a kik valaha voltatok. Válasszatok királyt, a ki értetek országoljon, a ki hazátoknak kebelében ti köztötetek lehessen, és a kit a ti polgáraitok, és katonáitok vegyenek körül!

Magyarok! Ez az, a mit töletek vár Európa, melly most reátok néz; azt kívánom töletek én itt, állandó bizonyos békeséget, kereskedésbeli szabad közösülést vélem és tökéletes függetlenséget, és barátságot. Illy jutalom vár titeket, ha önnön magatokhoz és dicső emlétekhöz méltók akartok lenni.

Nem fogjátok ti ezen jó szándékból eredő és a ti saját javatokat tárgyzó ajánlásaimat megvetni, nem fogjátok tovább haszontalanul ontani véreteket olly gyenge fejedelemért, kit szüntelenül megvesztegetett miniszterek igazgatnak, olly miniszterek, kiket Anglia, Európának ezen közellensége, pénzzel fizetett, és a szerint a maga gazdaságát az egyedül való kereskedésre, és a mi vizálgódásainkra építette.

Gyülekeztek tehát Rákos mezőre régi őseiteknek szokása szerint, tartatok ottan nemzeti gyűlést, és adjátok tudtomra végzéseiteket.

Napoleon.

A császár parancsolatjára a Neuchateli Herceg.

Köztestársasági levelek.

V.

Mint hallatszlik, Ferdinand kir. egy atyai proclamatioval szándékozik meglepni kedves magyarjait. (?) Ha ennek sikere nem lenne, készséget érez magában keztyüt vetni.

A keztyüt Görgei mindenestre fölfogja venni. Ehhez semmi szólásunk.

De annál több van az atyai (?) proclamatiohoz.

Erre nézve igen remélhető, hogy kormányunk nem fogja tiltani fáradságát, az atyai proclamatio analysálására.

De a mi véleményünk mégis inkább odajárul, hogy legjobb lesz bármint, Ferdinand királytól érkezendő leiratot simpliciter félrevetni boldogabb időnkig, miként ő félreveté egy egész nemzetnek kérelmeit, fölterjesztett legszentebb törvényeit.

Nézzük micsoda ok bírhatná ő fölségét illy szemtelenségre?

1-ör Tudja, hisz nem maga eszével dolgozik

hogy mi vele semmi módon nem egyezkedendünk. Sokkal nemesebbnek ismerheti a magyar nemzetet, sem hogy egy gyalázatos, gaz áruló bandával alkudozásba ereszkedni képes volna!

2-szor Azt is tudja, hogy mi igen törvényes emberek vagyunk; gondolja tehát magában, hogy majd néhány napig vitalkozni fogunk a proclamatioja fölött; a békes kiegyenlítés örömeitől áthatva, hadi készleteinkkel földhagyunk; vagy legalább is az emévedt pasztor megtértén, hátrányi örömlünkben elbáméskodandunk egy pár napra, míg csak azt vesszük észre, hogy a schachter nyakunk mögött van.

És gondolhatja-e valaki, hogy becsületes szándékból lenne valamit Ferdinand Sofia eszével? Dehogy!

Látja, miszerint az igazságos Isten és a népek szentséges lelkesültsége örögi armáryaikon is diadalmaskodandók, ha tehát, nem egyezkedésünk esetében nyíltan maszka segélyt hozza: legyen egy diplomaticus féle valami, a mi bekapaszkodhassék, s mentegethesse magát a többi fölségeknél.

Igy szokott a reactio. Erélyes mindenben, még kell vallani, mert minden esetben más bőrre játszik. Ha vesz, a hitelezők elől megszökik, ha pedig boldonságból nyerni találna, majd be a dja népeinek a kontót.

Azért nekünk sem szabad vesztegelnünk, ebben az esetben még megelőzhetjük.

Küldessenek követek eleven példányban minden európai hatalmakhoz. Ezek fejtsék ki a magas cs. k. camarillának ördögségét; és ellentétben a magyar nemzet törvényes uton tett tántoríthatatlan haladását és hűségét.

Mondják el szép magyarosan a magas császároknak és fölséges királyoknak, hogy bizony Isten a Lotharingja-Habsburg házat a cs. k. categoriában továbbra is nagy szenny folt lenne ő fölségekre nézve is: ennél fogva igen szépen kérethek ő fölségeik (Ferdinandot ide nem érve,) hogy a magyar nemzet függetlenségét s illetőleg respublicává leendő átváltoztatását nagy lelkűen minden rossz gondolat nélkül elismerni legyenek hajlandók.

Minden rossz gondolat nélkül mondám, mert ha valamelyiknek eszébe jutna a democratiával harczba elegyedni, jót nem állhatunk, hogy trónja nem fog-e összeroskadni? Aztán még minek is vesztegetnének nyugalmukat, pénzüket, s főleg hű népeik véréit, egy olly rossz vérű király-familiáért, mellynek számtalan darabjából sem lehetne egy becsületes telfért kiállítani.

Igy lehetne némüleg előre biztosítani függetlenségünket. Sőt igen megeshetnék, hogy a rólunk még maig is homályban lévő fölségek, megértve becsületeségünket, kezét adná még arra is, hogy Ferdinand familiája simpliciter kicsapassék a cs. k. categoriából, és a hadfolytatástól végképen eltiltassék. A kik ezt lehetetlennek gondolják, fő argumentumuk az, hogy nem lehet illy régi dinastiát megszüntetni, sőt épen azért lehet, mert már igen elkopott, se fejlődés, se foltozás nem fog rajta.

Még egy mondani valónk volna, mit Csernátoni polgártársunk igen jó helyen besughatna. Azon esetre t. i. midőn hazánk függetlenségét kikiáltjuk, népünkről kell hatályosan gondoskod-

nunk, hogy felfogva a gyökeres újjászülés nagy eszméjét, azt becsülni, s ha kell vérvél is védeni tudja.

Szükség itt: Republicanus egyéneket küldeni azért a magyar hazában, s azok járják el a helységek, tartanak négyüléseket, s biztosítsák a hazát a reactiótól.

Igaz, hogy ez a lelkeseknek, népjegyzőknek, s a megyei tiszteknél lehetne igen jeles feladata. De fájdalom! Az első, kevés kivétellel, nem barátai a függetlenségnek. A másodikak nem értik. A harmadikak, kevés kivétellel igen közömbösek az egész hazai ügy iránt.

Igy van uraim! Oda nyíltan bevallott republicanusok kellenek, majd tudják ezek teendőiket s akarják is tenni.

Nem akasztófára valók ám azok a republicanusok, (mint vulgo mondani szokták.)

Az Isten soha se adjon jobb honfiakat e hazának, mint a republicanusok.

Éa republicanus embert csak tiszta jellemmel tudok képzelni.

Isten velünk szerkeztő! a viszonzlátásig.

Tomor Ferencz.

Szombathely nov. 18.

Szerkesztő!

Egy duodecimmembris periodussal akarom önt megtisztelni. A tagok nem egyformák, de egy közös tulajdonnal bírnak, hogy t. i. valósságos igazságot tartalmaznak. Ha önnek jó tüdeje s kedve van, tehát kezdjük el.

Miután meggyőződtem, hogy tekintetes nemes Vas vármegye jó darab föld, hátán mintegy 300,000 ezer ember czirogatja az isten áldásával bőven ellátott hazát;

Miután, némeltyek állítása után sem igaz, mintha Vas vármegye a világ hatodik része volna, melly az örökkévalóságtól 3 angol mérföldnyire fekszik, s mellynek — mint egy legújabb geographiában olvasám — földterülete változatos, a semmittevés sivány lapályai — s a rövidlátás égbekelő bérceivel. Lakosait az ur isten csupa feledékenységből 7-ik napon hozta világra, s olly jámbor és türelmes faj, hogy a sült verebet összekulcsolt kezekkel az utolsó ítélet napjáig bevárná; miután mondom mind ez nem igaz, sőt ellenkezőleg meggyőződtem, mikép tettes Vas vármegye is, mint Pest, vagy bármeltyik vármegye, szép Magyarországon fekszik, lakosai (nagyobbrészi) szintugy két lábon járnak, szintugy esznek isznak, s nyugodalmas vállakon szintolly szívesen hordozhatnák a hazának terheit, mint bárki közülünk.

Miután némeltyek a drávai három hónapos drága táborozásán annyira elvitézhették magukat, hogy világhódító diadalmas önérzetükben, többé nemzetörkődni sem akarnak, hanem magukat erőnek erejével a leendhetett csaták szörnyű emlékezetére pensionálják.

Miután kengyelfutóink — csufnéven futáraink — a szomszéd kocsmákba tett kirándulásokért 5—600 ezüst for. altarisznyántak, beküldvön jelentésüket, mellyben megírják: hogy nekik a vendéglőben mégcsak kényelmes hely sem jutott, s most a kávéház előtt kell, míg pénzüket tart,

szivarozniok, — egyébiránt az ellenséget, — ha lehet kikerülök.

Miután, ha olly látottsáju eljárásnak rabjai nem valának, a Jellacsics — Theodorovics féle zsványbandát, ha másutt nem, a lékai, ez europaí Josaphát völgyben, csokély erővel elfoglalhattuk s magunk számára mintegy nyolcz ezer jó fegyvert szerezhattunk volna.

Miután e megyét, az isten, férfacelebritással meg nem áldván, három vagy négy kormánybiztost azért kaptunk, hogy ezek egymást lélekben és népszerűségben pótolhassák, de fájdalom! véletlenül egymást annyira elidálják, mikép köztünkélőket észre sem vehetnök, ha néha a gyűlésben illy szavakat nem hallanánk: nemes vármegye, teins tb. ur, én most mint kormánybizto szólok! ! ;

Miután megyei bizottmányunk — történetesen igen nagy szóben levén kineveztetése — annyira mozgó, és ingadozó, miszerint el kell hinnánk: hogy vagy valamennyi táblabíró, vagy hogy őket az isten negyedik napon teremtette.

Miután láttam e megyének léha, gyáva fiataalságát, melly a korteskedés bunkós korában, olly nagyszerű, olly kihívó szerepet játszott, s most! mintha úkunokáinak vérét is elakarná folytatni, nagy bölcsen hallgatva, farsangi hosszú órral jár körül, és csak akkor hozza tökmag színű poszáját a közönség elé, midőn kapitányság, hadnagyság, szolgabírói, és egyéb hivatalok osztogattnak.

Miután tapasztaltam, miszerint az e hóban történt megyei tisztszaporító, s helyettesítő választásoknál a kutyabőrös, s paraszt, számár és értelmes; ész s tudomány nélküli tapasztalatlan subonc és gyakorlott régi szolga között az undok nepotismus, barátság, komaság, az ösök és apák táblabírói érdeme, sőt mi legszomorítóbb, maga a vallási felekezéesség is, milly gyalázatosan czudar szerepet játszottak, s mint vettett koczkaszerűl a megyei eljárások nagy része, értetlen, s csak a vörös nadrágos hajdu kíséretének örülő gyermekek kezébe! .

Miután szomoruan néztem azon zughősöket, kik rőfös instantiáról hónuk alatt, processiót jártak a kormánybiztosokhoz egy porczio kapitányság, főhadnagyság s az kegyelmes kieszközléseért, s miután a Közlöny Jákob létrája alakjában nevéket bemutatta a nagy világnak, mint sápadtak, zöldültek, s mint hánták némellyek ez életbe kerülhető lépésöket! — míg mások, mint p. a többi közül Úsz János vívómester, ki ugyancsak jó termetű fattyu és hét évig volt fűhrender strázsumester, csak egy kis hadnagyságocksát nyerhetett. Hja! barátom, ön sem táblabírónak fia, sem nemes, sem urfi, sem Lutheranus, s így

kellett az informans classificatióban maradnia, mert azt józanul csak nem kívánhatja, hogy egy valóságos nemes urfi, ki az apját mindég papának nevezte, ön által megelőztessek.

S végre azt, hogy egy szolgabíró a falu kovácsát csupán azért huzatta le, mert dísznóját meggyógyítani nem tudta, s egy szegény zsidót azért döngtetett el, mert bíró uram részére a meg nem ítélt perköltséget megfizetni nem akarta, — mondom mindezt és még ezer meg ezer miután-t elhagyatva, — miután e megyénél, büdös aristocratiával, s gyanús közönyösséggel felsépékelt táblabírói szörnyéletét mindekkorig maga, a világszellem mindenhatósága sem birkózhatta le, s miután ön mindezt nem tudja, pedig tudnia kellene.

Elhatároztam magamat önnel felcsapni, s magamat marczius ő szabad felsége fejedelmi szolgálataiba ajánlani. Fizetésül nem kívánok egyebet, mint egy tisztelet példányt, ezt is először azért, mert pénz hiányában az ember nem pronumerálhat; másodsor pedig azért, mert a szombathelyi casinóban, hol egykor marczius ő felségével illuminatiót akartak csinálni, erőhatalommal kell érte verekedni, s miatta gyakran még a levélhordót is leütik lábáról.

Irni pedig fogok minden hónapban legalább egyszer, és ezt azért jegyzem meg, mert míg a 'Népelem' élt, egy pár cikkekem elenyészett. Ha tehát ön nem kapna tölem minden hónapban legalább is egy cikket, akkor meggyőződhetik, hogy vagy már az angyalok között dudolok, vagy pedig — mi hihetőbb leend — cikkemmel valamelyik postamester fog úzni boscojátékokat.

Cikkeimnek czime: vasi levelek, mindegyik cikké külön egy római szám leend. A tartalomról még nem szolgálhatok, hanem ígérem: hogy a kormánybiztosoktól le a bakterig, s kopott grófnők társasága után mászkáló fiskálisnétől a gesztenyes leányig, mindent figyelemmel kísérendek, s az igazság nevében önnek irgalmatlanul megírandom.

Addig is szívesen fogadván e mozaik exordiamus tartson meg magas gracziájában, mellyet minden éron kiakar érdemelni

Vaczkor.

H I R D E T É S E K.

Fölhívás!

Azon t. cz. urak, kik f. é. october 29-kén vasárnap délután 3 és 4 óra közt Budán a Gollért-hegyen egy férfit és nőt czélba löni láttak, s ezek mellett az őket fegyverektől megfosztani öröködő

két egyén ellen tán védőleg is fölhívták, mint szinte azok is, kik ugyan akkor a Gollért-hegyre Congreve-rakétákat vittek föl: ezennel tisztelettel megkéretnek, hogy ebbeli tudomásait Budán a várban a városháználi ügyészi hivatalban, vagy e lap szerkesztőségénél, nevük s lakásuk följegyztetése mellett, írásban vagy szóval minél előbb bejelenteni sziveskedjenek; fáradságukért, munka- vagy hivatal mulasztásukért teljes kárpótlást ígervén

Komáromy Lajos.

(1—3)

Nógrádmegye Erdőirtása helységében a korcsma, s mézsárszék, ahhoz tartozó 24 darab szarvasmarhára való istállóval, pinczével, vágószékekkel, pálinkafőzőházzal, s tíz holdnyi elsőosztályzatu szántófölddel, folyó esztendei december 14-kén reggeli órákban fog a helyszínén árverés után három egymásután következő évre használatba adatni.

A közbirtokosok által.

(2—3)

Kecskeméti lakos Özv. Burián Istvánné házánál

Özvegy Burián Lászlóné, férjének az aldujai családban történt eleste után, ezennel közhírré teszi, hogy férjéről maradt, a legjobb minta szerént készült szesz-gyára, külön, vagy az épülettel együtt, — ezen kívül 60 akó szesz 34° — szabad kézből eladó. —

Magyar központi vasut

Naponkinti indulások 1848-dik november 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 7 óra. személyvonat délut. 1 óra.

Szolnokból Pestre.

„ „ Személyvonat reggeli 7 óra 15 perczkor.

„ „ Személyvonat délután 1 óra 15 perczkor.

Pestről Vác felé reggel 7 óra 30 percz.

„ „ délután 3 „

Váczról Pest felé reggel 9 „

A magyar központi vasut igazgatósága által.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE**. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Feloldós szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomtatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.